

rens psykiske eller fysiske tilstand. Det gælder dog ikke de tilfælde, hvor samværsforælderen på grund af passivitet undlader at se barnet.

I *Finland* er det ikke muligt at få samvær uafhængigt af forældrene. Dog antages det, at domstolene i forbindelse med en forældremyndighedssag kan opstille vilkår om, at bopælsforælderen skal tillade, at barnet besøger bedsteforældre mv. på en måde, som fastsættes i afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit 6.3. og 6.4.2.2.

4.4.2. Kontaktkonventionen

I april 1995 blev det på den europæiske familieretskonference besluttet, at det var nødvendigt med et fælleseuropæisk samarbejde om børns kontakt mv. Der blev derfor nedsat en komite, hvis arbejde resulterede i Konventionen om kontakt med børn (kontaktkonventionen) samt en forklarende rapport hertil.

Konventionen er et supplement til de øvrige internationale konventioner på det familieretlige område.

Konventionen indeholder både processuelle regler og selvstændige principper, jf. kap. II, som kan hjælpe til at mindske konflikter i forbindelse med afgørelser om kontakt med børn. Det er formålet at lette arbejdet for domstolene, når børn skal tilbagegives efter kontaktperiodens udløb. De materielle regler om tilbagegivelse findes ikke i kontaktkonventionen, men i andre internationale regler, f.eks. Europarådets konvention af 1980 om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af internationale afgørelser om forældremyndighed og samvær. Desuden etablerer konventionen et samarbejde mellem myndighederne i de forskellige lande, jf. artikel 1.

Børn under 18 år er omfattet af konventionen, med mindre national lovgivning fastsætter en yngre alder. Det påpeges, at også barnets egen mening, modenhed og autonomi skal indgå i vurderingen ikke kun ved fastsættelsen af kontakt, men også ved en efterfølgende håndhævelse af kontakten, jf. artikel 2 c. Staterne er forpligtet til at fremme, at dette bliver en del af national ret. Retten til kontakt gælder også børn i plejefamilier eller børn, der er anbragt hos private eller på institutioner.

Barnet har ret til kontakt med personer, det har familiemæssige bånd til. Heri ligger, at barnet skal have en nær forbindelse til personen. Det kan f.eks. være til bedsteforældre eller søskende. Udover genetisk familie er de facto familieforhold, f.eks. adoption, plejeforældre, stedforældre omfattet, jf. artikel 2 d. Der er overladt en vis skønsmargin til medlemsstaterne med

hensyn til, hvilke personer der har familiemæssige bånd til barnet. Det forudsættes, at kontakt med andre som udgangspunkt er det bedste for barnet. Det betyder, at disse personer ikke har ret til at opnå og opretholde en kontakt, men alene har ret til at anmode om kontakt med barnet, hvilket er forskelligt i forhold til kontakten mellem barn og forældre, jf. nedenfor. Endvidere skal kontakt med andre personer end forældre fastsættes under hensyntagen til forældrenes mening.

Det står medlemsstaterne frit for at udvide kontakten til også at omfatte andre personer end dem, som barnet har familiemæssige bånd til, f.eks. en lærer. Desuden afgør medlemsstaterne selv, hvilke kontaktformer disse personer skal have (direkte, indirekte eller udveksling af oplysninger), jf. artikel 2 a.

Udgangspunktet i artikel 4 er, at barnet og forældrene skal have ret til at opnå og opretholde kontakt med hinanden, og at dette kun kan fraviges, hvis det er det bedste for barnet, f.eks. i tilfælde hvor der er fysisk eller psykisk fare for barnet. Det anføres, at det alene er i undtagelsestilfælde, at bestemmelsen anvendes, og kun hvis mindre restriktive kontaktformer, f.eks. hvor kontakten er overvåget/støttet, ikke er en mulighed. Medlemslandene har en vis skønsmargin med hensyn til, hvad der er bedst for barnet.

Efter artikel 6 skal et barn, der efter national lovgivning har den tilstrækkelige modenhed, høres i sager om kontakt. Dette betyder imidlertid ikke, at barnets ønsker altid følges, idet det beror på en vurdering af, hvad der er bedst for barnet, men barnets ønsker skal inddrages i vurderingen.

Efter artikel 9 skal afgørelser om kontakt kunne tvangsfuldbyrdes. Medlemsstaterne vælger selv, hvordan reglerne om tvangsfuldbyrdelse skal udformes. Desuden skal medlemsstaterne indføre beskyttelsesforanstaltninger og garantier, der sikrer, at afgørelserne efterleves. Såfremt omstændighederne i en sag kræver det, kan afgørelsen i sagen være betinget af, at en række beskyttelsesforanstaltninger/garantier efterleves – f.eks. økonomisk sikkerhed for, at bopælsforælderen efterlever afgørelsen mv. Tilsvarende beskyttelsesforanstaltninger og garantier kan stilles for at sikre, at barnet tilbagegives ved kontakt udover landets grænser, jf. artikel 10.

Hvert land skal efter artikel 11 udpege en centralmyndighed, der varetager de opgaver, der er forbundet med kontakt udover landets grænser, og denne myndighed skal samarbejde med de andre landes centralmyndigheder og øvrige myndigheder, herunder de sociale myndigheder, jf. artikel 11, 12 og 13. Desuden skal medlemsstaterne indføre anerkendelse og fuld-